

Overweging Allerzielen 2 november 2019

Bij Lucas 23,44-46.50.52-53; 24,1-6a

Allerzielen wordt al gevierd sinds het jaar 998, dus al meer dan 1000 jaar. We staan hier, in deze kerk, dus in een eeuwenoude traditie. We gedenken vandaag hoe we onze dierbare overledenen in onszelf mee dragen. Hoe zij deel van ons zijn geworden. Hoe zij verweven zijn met ons en ons hebben gevormd. Zij maken deel uit van ons leven, ook nu zij er niet meer zijn. Wij steken kaarsen aan voor hen. Maar Allerzielen is meer dan gedenken: met Allerzielen bidden we voor onze dierbare overledenen, opdat onze geliefden zullen worden opgenomen in Gods genade: 'Heer, geef hen de eeuwige rust en moge het eeuwig licht hen verlichten'.

Wanneer Jezus sterft aan het kruis, zegt hij: "In uw handen beveel ik mijn geest", of, zoals in de Nieuwe Bijbelvertaling staat: "In uw hand leg ik mijn leven". Op dat moment scheurt het voorhangsel, zoals ons hart verscheurt als onze dierbaren overlijden. Ook wij worden, tegen onze wil, gedwongen het leven van onze dierbaren in Gods handen te leggen. Ook wij willen liever dat die beker aan ons voorbij gaat. Maar God is er ook in het diepste duister. Want in dat scheuren komt er een opening. Juist in ons uiterste verdriet wordt God zichtbaar, kenbaar.

Verdriet opent ons. We kunnen ons verdriet niet verbergen wanneer we met lege handen komen te staan, als we iemand moeten loslaten die we juist bij ons willen houden. We voelen ons belegerd als rouw zo rauw op ons dak valt. Het overvalt ons, slaat alle kracht uit onze handen, maakt ons machteloos en boos en verdrietig. Voor rouw is geen oplossing.

Ons wordt tegenwoordig voorgehouden dat ons leven maakbaar is. Dat we altijd een keuze hebben om gelukkig te zijn. Maar dat lukt niet altijd. Ons leven is niet maakbaar. We zijn niet altijd gelukkig. Verdriet komt altijd op onverwachte momenten. Aandacht, liefde en nabijheid is het enige dat ons enigszins kan troosten. Rouw om iemand die we hebben liefgehad en die er niet meer is, gaat nooit meer over. Rouw is die verscheurdheid: rafelig en onregelmatig.

En tot wie anders kunnen we ons dan wenden dan tot God? Tot hem kunnen we bidden, want bij God mogen we onszelf zijn. We mogen het uitschreeuwen, hem de schuld geven, onze wanhoop tonen. In al onze kwetsbaarheid staan we zonder maskers voor onze maker. En daar, in dat hart-verscheurende verdriet, in onze hulpeloosheid en onze hopeloosheid, in onze machteloosheid, toont zich Gods erbarmen: in de troost die wij mogen ontvangen van anderen, in een luisterend oor, een arm om ons heen, een lieve glimlach. In de tranen die ons uitputten en even de pijn doen vergeten, in de herinneringen die ons soms opeens doen glimlachen, in tijd die ons gegeven wordt, in het toch maar doorgaan, ook als we er geen zin meer in hebben. Het enige dat wij in ons verdriet kunnen doen is bidden tot de zin zich weer aandient. Tot we weer zin *krijgen*. Ondanks die rafelige randen.

Geloven is meer dan denken dat er iets is tussen hemel en aarde. Wij geloven in een God die schepper is: schepper van hemel en aarde en van alles wat zichtbaar en onzichtbaar is; hij is het begin en het einde. God heeft ons geschapen zonder dat wij er om gevraagd hebben, omdat hij van ons houdt, vertrouwen in ons heeft. God heeft ons geweven in de schoot van onze moeder. Hij is verweven in ons.

God wilde meer: niet alleen scheppen, maar deel zijn van die schepping. Mens zijn met ons. Door Jezus weet hij als geen ander hoe kwetsbaar we zijn, hoe pijn en verdriet ons doen lijden. Hoe we ons voelen als die verwevenheid, die verbondenheid, verscheurd raakt. Maar door Jezus geeft hij ons ook troost en bemoediging en een belofte. Want door Jezus' sterven aan het kruis werd God zichtbaar in het licht van zijn verrijzenis. God kwam aan het licht in dat open graf. Ons leven is niet afgelopen na de dood. Ons leven heeft eeuwigheidswaarde.

Zoals zijn liefde eeuwig is, ook na de dood. Zo maakt hij ons heel. Zo geeft hij ons heil. God is niet niets en ook niet zomaar iets. Hij staat in het midden van alle verwoesting. Hij is de bron uit wie we gemaakt zijn en naar wie we terugkeren. Een bron die in ons verdriet uitgedroogd lijkt, maar die toch weer zal stromen en ons doet opleven, opbloeien. Hij neemt de steen van ons hart en opent onze ogen weer.

Daarom willen wij het vandaag licht maken: "Duizenden en duizenden mensen steken op een dag een kaars aan. Dat is iets heel anders dan wanneer duizenden mensen geen kaars aansteken", zei Toon Hermans eens. En zo is het. Wij, nabestaanden van onze geliefde overledenen, maken het licht. Met elkaar. Licht geeft warmte en maakt dat we elkaar weer kunnen zien, dat we weer oog krijgen voor de wereld om ons heen; het verlicht ons droeve gemoed. Licht geeft ons hoop.

In het geloof in Christus, Licht van de wereld, die zich overgaf vol vertrouwen, durven wij te zeggen dat Jezus ons lichtend voorbeeld is. In die verbondenheid met anderen en in dat vertrouwen rollen stenen van ons hart en durven wij weer op te staan. Struikelend, maar zonder te vallen. God laat ons niet los.

Ons leven, het leven van onze lieve doden, heeft eeuwigheidswaarde.

Amen.